

چشم انداز سرمایه گذاری در تولید گیاهان دارویی در منطقه سیستان

محمود محمدقاسمی^۱، احمد قاسمی^۲، حمید رضا فنایی^۳

- ۱- استادیار اقتصاد کشاورزی بخش تحقیقات اقتصادی- اجتماعی و ترویجی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی سیستان- سازمان تحقیقات-آموزش و ترویج کشاورزی- زابل- ایران
- ۲- استادیار زراعت بخش زراعی بااغی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی سیستان- سازمان تحقیقات-آموزش و ترویج کشاورزی- زابل- ایران
- ۳- دانشیار زراعت بخش زراعی بااغی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی سیستان- سازمان تحقیقات-آموزش و ترویج کشاورزی- زابل- ایران

چکیده:

وجود گیاهان متنوع دارویی و زینتی منطقه سیستان و بلوچستان را به بهشت سرمایه گذاران برای تولید این محصولات تبدیل نموده است. گستردگی و تنوع اقلیمی، امکان کشت خارج فصل گیاهان دارویی در هوای آزاد، نیروی کار فراوان و ارزان، فراهم بودن زمینه تولید محصولات سالم و ارگانیک، سهولت مبادلات تجاری و صادرات محصول، برخورداری از پیشینه کهن و پویا در طب سنتی از جمله مزیت های نسبی این استان در زمینه گیاهان دارویی محسوب می شود. همچنین سودآوری با گنجی پنهان در دل خاک های این منطقه سرمایه گذاری در تولید گیاهان دارویی را امری واجب و ضروری نموده است. در این پژوهش باهدف بررسی ترکیب های اقتصادی گیاهان دارویی بر اساس ظرفیت های منطقه جهت سرمایه گذاری از اطلاعات پژوهه های تحقیقاتی کشت گیاهان دارویی رازیانه، بابونه، زیره سبز، اسفرزه، زنیان، سیاهدانه، چای ترش، کارلا، ترکیب تواام چای ترش کارلا و هندوانه که در سطحی معادل ۱ هکتار انجام شده، استفاده گردیده است. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از تکنیک های اقتصاد مهندسی معیارهای ارزش فعلی خالص و نسبت منفعت به هزینه انجام شده است. نتایج نشان داد نسبت فایده به هزینه گیاهان دارویی به ترتیب معادل ۴/۶، ۳/۸۹، ۳/۸۷، ۴/۶، ۵/۳۷، ۴/۷، ۴/۷، ۲/۳۹، ۴/۷ و ۲/۵۵ بود. از این رو با توجه به عملکرد و مثبت بودن این نسبت در منطقه کلیه گیاهان دارویی مورد بررسی از نظر اقتصادی مقرن به صرفه بوده و می توانند در ایجاد تنوع کشت و افزایش درآمد موثر باشد. علاوه بر این گیاه دارویی اسفرزه با نسبت ۳/۷۵ اقتصادی ترین محصول انتخاب شد. همچنین بر اساس نتایج بدست آمده نشان داد به دلیل اهمیت کشت گیاهان دارویی در منطقه سازگاری کشت تواام کارلا و چای ترش تولید محصول با عملکرد بالا و نسبت منفعت به هزینه ۲/۵۵ می توانند در ایجاد اشتغال در منطقه موثر باشد و ارزیابی آن کاملا توجیه اقتصادی دارد چراکه نسبت هزینه- فایده آن بیشتر از یک است و ارزش فعلی خالص آن نیز مثبت است. از این رو در صورت فراهمی آب مطمئن در طول دوره، بازاریابی و بسته بندی مناسب جهت ارائه در بازار و فراهمی بستر مناسب جهت فراوری، گیاهان داروئی در ایجاد اشتغال مولد از طریق ایجاد صنایع وابسته می توانند تحولی بزرگ در منطقه رقم زند.

کلمات کلیدی: سرمایه گذاری، ترکیب کشت، ارزیابی اقتصادی، گیاهان دارویی